

INTERVIJA Andrejs Ērglis

Sirds gudrība Dievzemītei

FOTO: ROJIS MAIZĪTIS

“Man ārkārtīgi nepatīk pārāk pareizi cilvēki,” smeļ kardiologs Andrejs Ērglis. Jaunākajiem kolēģiem viņš gan atgādinot, ka uz ārstiem skatās, tāpēc jābūt par paraugu. Bērnībā vecmāmiņa mazajam Andrejam stāstīja par četriem aklajiem, kas, taustot ziloni, katrs sajūt kaut ko citu. Ar pandēmiju esot līdzīgi...

SANDRA LANDORFA

Izaudzis uz inteliģences un mīlestības saknēm, Andrejs Ērglis ar tādu kā misijas apziņu nekad neatsakās runāt ar sabiedrību. Viņš nav kurpnieks bez kurpēm – profesors ir vitalitātes un dzīvesprieka paraugs. Andrejs lepojas ar saviem pacientiem no mākslas pasaules, piemin gandrīz katrā intervijā, saucot par draugiem. Savā ziņā arī viņš pats ir kā uz skatuves – ne tad, kad, koncentrējies uz ekrānu, veic smalku manipulāciju pacienta sirdij, bet brīžos, kad atbrīvojies un smaidīgs redzams kārtējā sarunu raidījumā televīzijā. Ar vieglumu un viedumu viņš iedod formulas, kas palīdz saprast un izdzīvot.

Pārkārtoties

– **Kādas jums bijušas šīs nedēļas, kuras esam pavadījuši ārkārtējā situācijā?**

– Varbūt mazliet nervozākas... Lai gan mans darbs visu mūžu bijis saistīts ar visai kritiskām situācijām, kardioloģijas nodaļā katru dienu kaut kas notiek. Tagad vienkārši jāpielāgojas jaunajiem apstākļiem. Ar citiem ārstiem esam mēģinājuši izprast reālo situāciju – caur literatūru, bet noteikti zinātnisko. Jāuzmanās, jo apkārt ir arī ļoti daudz īpatnējas informācijas, un tā galīgi nepalīdz. Protams, zinātniskās informācijas nav pietiekami, jo pasaule nebija gatava šim virusam. Neviens nebija gatavs. Jociņš vārds – pārkārtoties, bet tieši ar to arī

nodarbojāties. Jutu arī dzīvesveida maiņu, vairs nevarēju nodarboties ar tenisu, arī tas, ka mazbērniem mācības ir attālināti...

– **Viņi dzīvo ar jums?**

– Dažreiz dzīvo, dažreiz ne, bet jāteic, ka diezgan esam iesaistīti viņu audzināšanā. Jaunie vecāki strādā, viens dēls atgriezās no Itālijas, nosēdēja karantinā. Mums ar viņu ir kopīgs pētniecības projekts, tas varētu pavērt lielas, jaunas iespējas. Viņš knapi paspēja atbraukt, pirms robežas tika slēgtas. Otrs dēls mācījās un strādāja Parīzē, rezidentūrā kardiokirurgijā, arī tika ārā, bet vajadzēja karantinā nosēdēt. Tāda ir tā dzīve, diezgan darbīga.

– **Jūs ar kolēģiem emocionālā uzrunā aicināt cilvēkus palikt mājās, bet pašiem tādu iespēju nav. Kāda ir sajūta, dodoties uz slimnīcu?**

– Atklāti sakot, man tā ir liela laime, ka varu strādāt, es to ļoti novērtēju. Tā ir taisnība, ka karš ar virusu notiek ārpus slimnīcas. Skaidrs, ir grūti, daudzas lietas jāpārkārto, gatavojoties iespējamiem sarežģījumiem, bet īstenībā mums vismaz ir, ko darīt, un normāli cilvēkiem tas palīdz.

Ļoti novērtēju cilvēkus, kuri klausā tam, ko sakām. Protams, zināma nervozitāte ir... Bet man varbūt ir cita dzīves uztvere (*smejas*), es pats tik ļoti nešūmējos. Ir jāpiesargās – varbūt ne tik daudz sevis, cik citu dēļ. Arī mums, personālam. Īsu brīdi nebija masku, bet intensīvajā terapijā darbus nevaram atcelt. Par laimi, mums pasaulē ir pietiekami daudz draugu, milzīgs paldies jāsaka Liepājas slimnīcas direktoram, kurš

Kad jums ir miokarda infarkts, jūs taču neārstējat iesnas. Redzat, medicīnā nav tik vienkārši, arī ar Covid-19. Mēs vienmēr kaut ko vinnējam un kaut ko zaudējam.

izpalīdzēja. Ir ārkārtīgi forši sajust, ka ir tāda savstarpēja palīdzēšana.

Vienmēr esmu teicis, ka Latvija ir ļoti inteliģenta, sociāla zeme. Ne sociālistiska, bet sociāla – mēs cits citam palīdzam. Esmu ļoti priecīgs un lepns, ka varu dzīvot Latvijā, esmu šīs tautas daļa. Lai cik patētiski tas skanētu (*smejas*).

– **Valdība bija ieteikusi 1. aprīli neļaut par Covid-19, un šo lūgumu var saprast, taču smieklī atbrīvo...**

– Pilnībā piekritu. Bet cilvēki ir dažādi, arī stresa sliekšnis ir atšķirīgs. Mums jāsaņem mazliet ironijas pret sevi un dzīvi, vispār tāda veselīga attieksme. Vienmēr esmu teicis, ka bērniem vajadzīga arī fiziskā kultūra, sacensības – ar to mēs stiprinām ne tikai fizisko, bet arī mentālo imunitāti. Stresa situācijas drīkst būt, ir vajadzīgas skautu, izdzīvošanas nometnes – tās ir kā treniņš tam, ja vēlāk dzīvē notiek kaut kas ekstremāls. Bet jāsaprot, ka cilvēku emocionālie stāvokļi ir dažādi. Nedraugi saka – demokrātija ir beigusies, tiek slēgtas robežas... Nē, nē, tā nav, tikai dažādas situācijas pieprasa dažādu uzvedību. Tomēr domāju, ka nevajag pārspīlēt. Ir lietas, kuras jāuzlabo veselības aprūpē, tās organizācijā, civilajā aizsardzībā, bet es arī skaidri redzu, cik latviešu tauta ir pašorganizējoša. Vienmēr būs kāds, kas kaut ko pārkāps, bet lielākā daļa pakļaujas, un man par to ir milzīgs prieks. Tas rāda, ka katrs indivīds ir ārkārtīgi spēcīgs. Vienmēr esmu teicis – ja kalnos kāpjam vai strādājam komandā, esam tik stipri, cik ķēdes vājākais posms. Un, izrādās, ka esam pietiekami spēcīgi.

Dodiet viņiem smēķus!

– *Zilā Krusta* patversmē ir izolēti 100 cilvēki, viņi pateikuši, ka miers būs tik ilgi, kamēr būs cigaretes...

– Uz to ir vienkārša atbilde – mums viņi jānodrošina ar tām cigaretēm.

– Bet Covid-19 ir plaušu saslimšana.

– Jā, jā, bet, kad jums ir miokarda infarkts, jūs taču neārstējat iesnas. Redzat, medicīnā nav tik vienkārši, arī ar Covid-19. Mēs vienmēr kaut ko vinnējam un kaut ko zaudējam. Ir pandēmija, diemžēl arī nelaimīgi gadījumi, bet mēs nevaram visu pasauli aizlaist postā, ir jāmeklē balanss. Un šis noteikti nav tas brīdis, kad mums būtu jāmēģina šos cilvēkus pārmācīt, atradinot no smēķēšanas, jo nemieri, par kuriem sakāt, var būt daudz postošāki nekā tas, ka nopirksim smēķus. Kad viss būs beidzies, tad lai kāds, kurš to var, sāk viņus atradināt...

– **Kā skatāties uz gadījumu, par ko vakar ziņās stāstīja – pieci Stradiņa slimnīcas ārsti sēž pie galdiņa cieši kopā, esot asi reaģējuši, kad aizrādīts.**

– Man to grūti komentēt, neesmu tur klāt bijis. Vēlreiz saku – visādi var gadīties, bet tas, ko redzu, ir absolūta pakļaušanās un distancēšanās. Slimnīcā visi velkam maskas. Dzīvojam pasaulē, kur privātums ir minimāls, par to es neesmu priecīgs, bet visās tajās šausmās pozitīvā ziņa ir tā, ka mēs daudz vairāk sākam to sargāt. Katram cilvēkam telpa, kas vajadzīga apkārt, var būt atšķirīga. Pašlaik ir noteikti divi metri, redzēsīm, kā būs nākotnē (*smejas*).

– **Zināms, ka daži mediķi ir atteikušies strādāt, baidoties inficēties.**

– Par to gan man ir ļoti strikts viedoklis, un tas nav saistīts tikai ar šo situāciju, bet izkristalizējies daudz gadu laikā. Arī ugunsdzēsēji strādā ļoti bīstamos apstākļos, daudzi sevi upurē, lai glābtu citus. Tas pats attiecas uz izmeklētājiem, armijas cilvēkiem, kuri iet kaujās. Domāju, ka mainīsies arī izglītības kritēriji, mēs būsīm spiesti pārskatīt vērtības. Ja esi izvēlējies strādāt medicīnā, tad tas ir jādara. Bet varbūt tā nav viņu īstā vieta.

– **Ārsti, izvēloties profesiju...**

– Par to es runāju! Mums skolās vajag superteicamniekus,

Agrāk daudzi strādāja par sanitāriem, mūsu un ārstu palīgiem. Tā ir iespējams novērtēt, kas viņš ir. Un tādiem cilvēkiem vajadzētu dot daudz lielāku priekšroku, nevis tam, kurš var brīnišķīgi iezubrit hromosomas astotā pleca desmitās kājas fragmentu...

arī augstskolās, bet tas ne vienmēr korelē ar jēdzienu *labs ārsts*. Tā ir vesela filozofiska sistēma. Redzat, jebkurš, kurš dod vienkāršas atbildes uz sarežģītiem jautājumiem, ir šarlatāns. Uzskatu, ka to, kurš dienās būs labs ārsts, nevar vērtēt tikai pēc formāliem kritērijiem. Ir jāskatās, ko tas jaunietis ir darījis pirms tam. Agrāk daudzi strādāja par sanitāriem, mūsu un ārstu palīgiem, un tā ir iespējams novērtēt, kas viņš ir. Un tādiem cilvēkiem vajadzētu dot daudz lielāku priekšroku, nevis tam, kurš var brīnišķīgi iezubrit hromosomas astotā pleca desmitās kājas fragmentu...

Es to saku nopietni. Jo medicīna ir pilnīgi kas cits. Var slēpties laboratorijās, bet darbā ar cilvēkiem... Tas ir jautājums par empātiju, par to, ko esi gatavs dot. Un šeit gan es iztiek bez patētikas. Jā, ir ārkārtīgi stingri jāievēro arī pašu drošības līdzekļi, ārsti nedrīkst būt ar riska faktoriem, smēķēt, ir jākustas, jāreda veselīgs dzīvesveids, cik nu tas iespējams. Lai gan man ārkārtīgi nepatīk pārāk pareizi cilvēki – to man mamma iemācīja. Bet ne par to ir runa. Jūsu žurnāls ir *Patiesā Dzīve*, un tieši par to es runāju – patiesajā dzīvē visiem ir kļūdas, neviens nav superideāls. Nu, varbūt kāds ir, bet tad es nezinu... Taču jāsaprot, ka

medicīnā ārkārtīgi liela nozīme ir cilvēcībai, spējai dot, dažos brīžos – arī upurēties. Ko precīzi teicāt – ja esat izvēlējies tādu profesiju, jums jāzina, ka tajā nav tikai labās puses... Diemžēl vienu brīdi bija aizgājis, kā jaunieši saka – *ir kruti* būt ārstam. Nu nē, tā nav.

Rūdijums

– **Jaunie cilvēki un arī jūs neiegūvat izglītību draudīgos apstākļos. Visi gatavojas mierlaika medicīnai, un pēkšņi...**

– Tā isti nav. Mani skolas laikā gribēja sūtīt uz Afganistānu. Zinām, ka Zatlera kungu un citus aizsūtīja uz Černobiļu. Es tajā pulkā netiku, jo biju drusku jaunāks. Medicīnas augstskolu pabeidzu pirms Latvijas brīvvalsts, un mums ļoti stingri mācīja civilo aizsardzību. Nebija iedomājama

situācija, ka nebūtu gāzmasku, jo viss tika pakārtots iespējamiem uzbrukumiem. Militārajā katedrā bija tā saucamie *šori*. Tas bija drausmīgs Latvijas okupācijas periods, par to nav runas, visi bijam padomju armijas virsnieki... Uzskatu, ka mums obligāti jāsāk domāt par civilo aizsardzību, jo tai īsti neesam gatavi. Pasaule ir pieradusi dzīvot tā, lai tikai nezaudētu kādu eiro. Mums, piemēram, nav noliktavu – atved mantas un uzreiz aizved, iztērē. Ārstiem jautā – kāpēc jums vajag vienu lieku māsu? Un tagad redzat, kāpēc. Ja divas saslimst, tad nav nevienas. Tas pats attiecas uz mūsu palīgiem, ārstiem. Ir jomas, kurās vienmēr jābūt rezervei. Domāju, mēs no šīs situācijas daudz iemācīsimies. Ir jābūt civilās aizsardzības štābam, nevar katrs teikt, ko grib. Mūs glābj tas, ka esam pietiekami centralizēti. Paldies

FOTO: ROJIS MAIZĪTIS

dievam, mums nav dažādas veselības apdrošināšanas, kad vieniem pienākas tas, šis vai vēl kaut kas. Tajās zemēs, kur tā ir, notiek briesmu lietas. Ne jau Manhetena slimo, bet priekšpilsētas, kurās cilvēki nedabū palīdzību.

– **Esat teicis, ka labklājība ir veselības garantants.**

– Absolūti precīzi. Labā ziņa ir tā, ka Latvijā veselības sistēma ir orientēta uz sabiedrību, ne individu. To vienmēr esmu proponējis. Teicāt par tiem saules brāļiem, drusku dzīves abīžotiem cilvēkiem. Par viņiem rūpējoties, mēs patiesībā rūpējamies arī paši par sevi.

– **Varbūt tādi cilvēki šajos apstākļos dzīvo samērā mierīgi...**

– Protams! Tas ir sen pierādīts. Milzīgi pētījumi veikti, visos kontinentos – par riska faktoriem, kāpēc slimo, par laimes indeksu. Un tas bieži vien nekorelē ar to,

**Jāsaprot,
ka medicinā
ārkārtīgi
liela nozīme
ir cilvēcbai,
spējai dot, dažos
brīžos – arī
upurēties.
Diemžēl vienu
brīdi bija aizgājis,
kā jaunieši saka –
ir *kruti* būt
ārstam. Nu nē,
tā nav.**

ko saucam par valsts bagātību, jo tas ir pavisam kas cits. Arī tagad redzēsim, ka tas, ka jums ir darbs, ka drikstat būt brīvi, satīkties un komunicēt, ir ļoti daudz... Dieva dēļ, es nesaku, ka cilvēkus vajadzētu atstāt bez iztikas līdzekļiem vai ka viņiem vajag mazāk. Tallinas kolēģi ir izpētījuši – tiem, kas dzīvo ne gluži labākajos dzīvokļos un bišķi lieto kaut ko, dažreiz lipīdu, holesterīna līmeņa spektrs ir labāks (*smejas*). Bet es galīgi to neiesaku, jo tādā dzīvesveidā ir arī daudz sliktu lietu. Vienkārši jāsaprot, ka dzīve ir dažāda, un tās vērtības dažreiz ir jāpārskata. Cāļus skaita rudenī – daudzas lietas par pandēmiju redzēsim vēlāk, tā vēl ilgi tiks analizēta. Piemēram, ir pierādīts, ka piecdesmitajos gados ārstu un tādu ļoti sterilu ģimeņu bērni slimoja daudz vairāk. To abi ar Pēteri Apini apgalvojam, ka bērniem jātiekas, viņus nedrīkst atbrīvot no sporta stundām, jo tas viss veido imunitāti – ne tikai fizisko, bet arī garīgo. Sociālā higiēna no māca – jo imunitāte stiprāka, jo ir iespēja dažreiz vieglāk pārlaist kādas ligas.

– **Bija stāsts par Itālijas mediķi, kura strādā ar Covid-19 pacientiem, bet mājās nedrīkst apskaut savus mazos bērnus, baidoties inficēt...**

– Tur nav nekā sevišķa. Bērni ļoti labi to saprot. Arī mans mazdēls, kuram ir piecarpus gadu, šodien izstāsta visu par Covid-19. Tāds laiks, tas jāpārdzīvo. Mani drusku biedē tas, ko dara žurnālistika, filmas. Izstāsta gadījumu par vienu cilvēku, piemēram, kāds aizmidzis darba laikā... Bet vienam vajag vairāk gulēt, cits bez miega var izturēt ilgāku laiku. Sakāt, ka neesmu... Nē, es tieši esmu pieredzējis to laiku, kad deviņdesmitajos gados ļoti trūka ārstu, strādājām bez cimdiem un maskām un vesela rinda inficējamies ar B un C hepatītu. Ar to nav jālepojas, un mums jādara viss, lai tā nebūtu, bet, par laimi, Latvija vēl ļoti daudz ko atceras. Esam pietiekami rūdīti.

Dabas likumi un mēs

– **Jūs pazīstat arī jaunus ārstus, jūsu dēli ir izstudējuši. Kā domājat, ārsta gēns daļā sabiedrības ir pastāvīgs?**

– Mans vecākais dēls gan vairāk strādā pētniecībā, viņam ir bioloģijas un juridiskā izglītība, bet – jā, viņš

Atklāti sakot, man tas nav skaidrs. Visu laiku gaisā bija jautājums – kā tā var būt, ka mums nav neviena saslimušā? Tad gaidījām – kā var būt, ka neviens nav nomiris? Tas ir drusku īpatnēji. Milzīga ziņa – mirusi Spānijas princese. Nu, viņai bija 86 gadi.

ir studējis medicīnu. Patlaban viņa interešu lauks ir zinātnes pārvēršana praktiskajā darbībā, un es ārkārtīgi par to priecājos, jo tieši tā mums ir drusciņ trūcis. Jaunākais dēls strādā Sirds ķirurģijas centrā, ko vada Pēteris Stradiņš. Grūti teikt, man vienmēr to prasa... Mana mamma ir ārste, viņas vecāki bija ārsti, bet, kā īsti ir, atbildēt nevaru. Skatos uz jaunajiem kolēģiem un esmu ārkārtīgi priecīgs – viņiem ir drusku cita attieksme pret dzīvi. Viņi ir mūsu spogulis – ko mēs rādām, mācām, tādi viņi arī būs. Tā lielā mērā ir mūsu atbildība. Tāpēc saku – ja esat ārsti, uz jums skatās, neviens nav pārcilvēks, bet iespēju robežās mēģiniet rādīt piemēru. Skaidrs, mēs katrs noraujamies, arī es bieži vien pasaku ko rupjāku vai asāku, bet tāda ir dzīve.

– **Var teikt, ka jūsu specialitāte, kardioloģija, zināmā mērā ir saistīta ar emocijām. Varat prognozēt, ka ārkārtējās situācijas dēļ būs vairāk saasinājumu?**

– Domāju, ne tikai kardioloģiju – jebkuras saslimšanas šī krīze ietekmē. Neviens jau nemirst no vīrusa, nav īsti taisnīgi tā teikt. Mirst no vīrusa izraisītām komplikācijām. Tā iemājošana iet tieši caur tiem receptoriem, kas nosaka asinsspiedienu. Kardiovaskulāro

slimību – insulta un infarkta – ārstēšana ir neatliekamā medicīna. Par epidemioloģiju runājot... Vienu brīdi iedomājos, ka nepareizi uzskatu, bet tagad man atkal ir pārliecība – liela kļūda bija likvidēt Infektoloģijas centru. Nu, tas it kā ir, bet ne tik...

– **...attīstīts?**

– Skaidrs... Bet nav vērts par to diskutēt. Kad šis beigsies, tad varēsim atsākt par to runāt. Kardioloģijas institūtā jau 15 gadus diezgan profesionāli nodarbojamies ar epidemioloģiju, ir veikti vairāki šķērsgriezumu pētījumi par gripas vakcināciju. Man ir tapis raksts par tās ietekmi uz kardiovaskulāro mirstību. Pie mums gripas vakcinācija ir viena no zemākajām Eiropā. Pavisam dullu prognozi izteikšu, bet to lieku pēdīnās, jo nav ne mazāko pierādījumu, – varbūt tas, ka neesam vakcinējušies pret gripu, mums ir radījis lielāku imunitāti pret dažādiem vīrusiem. Bet tas ir galīgi nezinātniski. Šveicē un citās valstīs ir institūti, kas pēta dažādas infekcijas, arī mūsu ārsti ir bijuši Āfrikā, lai gan pirms daudziem gadiem. Mums to vajadzētu darīt – organizēt, lai ārsti strādātu arī šādos infekciju perēkļos, jo tad viņi zina reālos apstākļus, kā armijas cilvēki, kuri karo vai sargā mieru – kā nu to sauc – Austrumos, tā gūstot pieredzi. Tas, protams, nav īsti labi, tāpat kā smēķēšana patversmē, bet diemžēl tāda ir dzīve.

– **Vienmēr ir bijuši cilvēki, kuriem vajag tādus izaicinājumus...**

– Absolūti precīzi. Neviens nevar izskaidrot, kāpēc cilvēks riskē ar dzīvību, kāpjot Everestā, un dara vēl daudzas citas lietas. Tā dzīvē ir iekārtots. Ko saprot arvien vairāk – liekas, mēs tā īsti nevaram mainīt dabas likumus. Kādi tie ir, tādi ir. Varat tiem piemērot tikai sava laikmeta normas un izpratni.

– **Cilvēki, kas devušies uz Āfriku, kur epidēmijas ir vairāk plosījušās, atved informāciju, zināšanas, lai gan pirms tam viņus varbūt sauca par trakajiem.**

– Tā ir. Mēs daudz mācāmies no tā, kas notiek pasaulē. Uz īsu brīdi ir aizvērtas robežas, bet zināšanām pasaule ir ļoti atvērta. Turpinām komunicēt ar mūsu zviedru un somu draugiem, visu laiku apmaināmies ar informāciju, ir telefonkonferences. Arī tagad nekas no tā nav beidzies. Skaidrs, mums jādzīvo šajā Covid-19 ērā.

Šļūtene, siena vai stabs?

– Šis rīts pamatīgi ieblieza ar informāciju, ka ir pirmais mirušais.

– Atklāti sakot, man tas nav skaidrs. Visu laiku gaisā bija jautājums – kā tā var būt, ka mums nav neviena saslimušā? Tad gaidījām – kā var būt, ka neviens nav nomiris? Tas ir drusku īpatnēji. Milzīga ziņa – mirusi Spānijas princese. Nu, viņai bija 86 gadi. Es gan pats saku, ka mums jādzīvo līdz 120, bet... tiešām negribu, ka sākas panika. Mums jādara viss, bet tikai bez tās. Tā ir slimīga interese – nu, cik vēl saslimuši? Cik nomiruši? Tie cipari nav zinātniski, jo nāves cēloņa analīze ir ārkārtīgi smalka un nopietna lieta. Diemžēl cilvēki mirst no infarkta vai insulta, onkoloģijas – visu laiku. Jā, klāt ir bijis Covid-19, bet vai tas ir nāves cēlonis – tas nav simtprocentīgi zināms. Ar to jābūt ļoti uzmanīgiem, protams, vēlreiz atgādinot par inficēšanās nopietnību.

– Nepārtrauktā spriedze, kas valda cilvēkos, bieži vien neļauj racionāli reaģēt.

– Precīzi. Tāpēc arī piekritu šai intervijai. To ir teikusi Amerikas Sirds asociācija, Eiropas Kardiologu biedrība un citas organizācijas – visu laiku nav jāskatās televizors vai jāapspriež Covid-19 tēma, jo tas lietas tikai padara sliktākas. Tas, ko par tiem smēķiem teicāt, brīnišķīgi paskaidro – dažreiz krīžu glābšana rada lielākas problēmas nekā pati krīze. Un to mēs nedrīkstam pieļaut. Ir jādara viss, lai maksimāli ātri atjaunotu gan ekonomisko, gan visu pārējo dzīvi, sadzīvi, vienkārši jāmacās dzīvot šajos grūtajos apstākļos. Atklāti sakot, redzot, kādos nenormālos ātrumos sākušas kustēties cilvēka smadzenes, nākas domāt – tā laikam notiek kādos pasaules attīstības periodos. Kaut tepat Latvijā – cik daudz piedāvājumu, izgudrojumu! Visā sliktajā pozitīvā lieta ir tā, ka būs zinātnes, daudzu zināšanu sprādziens. Un tas ir forši.

– Sakāt, ka tas ir zinātņu komandas darbs.

– Jā, šis nav tikai infektologu stāsts, bet gan matemātiķu, filozofu, valstsvīru, arī epidemiologu, sanitāru, ārstu, ekonomistu, fiziķu,

ķīmiķu un jebkura sabiedrības locekļa kopīgs stāsts par to, kā atrisinām lietas. Piemēram, matemātiskajā modelēšanā nevar pateikt, ka skaidri zinām modelus, jo mums tajos jāieliek noteiktas, pareizas vērtības. Starp citu, Latvijas valdība ir noslēgusi līgumu ar *Microsoft* par vēža diagnostiku, kas nākotnē varētu būt no asins parauga, caur ģenētiku. Tam nepieciešams mākslīgais intelekts, un tas nav vienkārši, jo mums kā cilvēkiem jāiedod pareizie sākuma uzstādījumi, taču mēs ne vienmēr spējam par tiem vienoties. Un tad

Esam ļoti tuvu tam, kad tiks izstrādātas vakcīnas, testi. Kad žurnāls iznāks, mēs jau droši vien tos lietosim – un ne tikai saslimušo testus, bet arī seroloģiskos, kas ļaus pateikt, ka cilvēks ir pārslimojis un viņu ir iespējams atgriezt dzīvē un darbā.

iznāk, kā vecmāmiņa man bērnībā stāstīja – četri akliē tausta ziloni, un katrs saka, kā viņš izskatās. Viens tausta snuķi un saka – zilonis ir kā ugunsdzēsēju šļūtene. Viens tausta asti un saka – viņš ir kā zvana aukla. Viens tausta vēderu un saka – tā ir liela siena. Viens tausta kāju un saka – viņš ir kā stabs. Bet neviens īsti neredz kopējo ainu. Šis ir tas stāsts – uz problēmu jāpaskatās no dažādiem leņķiem un tā jāatrisina.

– Bet cilvēkiem, par spīti emocionāliem sarežģījumiem, ir ārkārtīgi svarīgi sevī saglabāt kādu miera un pašaušanās izjūtu.

– Tam es pilnīgi piekritu. Es par daudzām lietām varu diskutēt, bet domāju, ka mūsu valdība pietiekami normāli visu izstāsta. Taču vēlreiz un vēlreiz jāsaprot – ieslēdzoties mājās, mums jādara maksimāli daudz. Pat vairāk nekā parasti. Nevaram vienkārši pacelt rokas, sēdēt un gaidīt... Ceru, ka tad, kad iznāks šis žurnāla numurs, Zinātņu akadēmijā 16. aprīlī jau būs notikusi konference *Dzīve pēc pandēmijas*. Ar Ojāru Spārīti un Pēteri Apini pie tās strādājam. Tā kā labklājība ir tik nozīmīga veselībai, ir ļoti jādomā par mūsu valsts labklājību, arī par katru cilvēku – lai nebūtu bankrotu, lai algas tiktu samaksātas. Mēs nedrīkstam skatīties formāli, izskaitļojot, kam palīdzēt. Šādās situācijās ir ārkārtas uzdevumi un ārkārtas risinājumi. Un sabiedrība ir jānomierina. Latvijai labā ziņa ir tā, ka nafta ir lēta, benzīnu importējam, mums ir lauksaimniecība, reāli sakārtota, sevi pabarot varēsīm. Un mums jādara pilnīgi viss – paldies dievam, arī Eiropa to dara –, lai atrastu spilvenu visiem, kam to vajag, un jāpasaka skaidri un gaiši visiem cilvēkiem, ka laikā, kamēr tiekam galā ar šo visu, viņi būs pabaroti, netiks iznīcināti.

– Vai izlikti no dzīvokļiem.

– Piemēram, Ņujorkā ir aizliegts iesniegt tiesā prasību par izlikšanu no dzīvokļa. Domāju, arī Latvijā līdz tam nonāks. Noteikti.

– Mācītājs Šimanovičs, jautāts par stipruma vārdiem, teica – viss būs labi...

– Protams. Es pilnīgi piekritu. Mums varbūt ir vieglāk, esam izdzīvojuši laiku, kad bija barikādes, pavisam šausmīgas lietas. Toreiz, ja atceraties, bija teiciens, ka pēc tumšākās nakts vienmēr nāk saullēkts. Ir pilnīgi skaidrs – arī pēc šīs tumšās nakts tas nāks. Jāsaprot, ka laiks ar šo vīrusu ir galīgs. Esam ļoti tuvu tam, kad tiks izstrādātas vakcīnas, testi. Kad žurnāls iznāks, mēs jau droši vien tos lietosim – un ne tikai saslimušo testus, bet arī seroloģiskos, kas ļaus pateikt, ka cilvēks ir pārslimojis un viņu ir iespējams atgriezt dzīvē un darbā. Par to es būtu ļoti mierīgs. Man vienmēr vecmāmiņa teica, ka Latvija ir Dievzemīte. Ļoti ceru, ka mūs kāds sargā, visticamāk, miļā Māra... Vienalga (*smejas*), ko nu kurš grib. Un viss būs labi, jā. ■